



Hans Hedtofts tale ved Rigsdagens åbning

Taler

Hans Hedtoft
Statsminister

Dato

4. oktober 1949

Sted

Christiansborg

I overensstemmelse med § 40 i Danmarks riges grundlov har Hans Majestæt Kongen ved åbent brev af 19. september 1949 indkaldt til en ordentlig rigsdagssamling, der i henhold til kongens bestemmelse skal åbnes i dag. Ved reskript af 23. september 1949 har Hans Majestæt Kongen dernæst overdraget mig at åbne denne i dag sammentrædende rigsdag og at foranledige det i så henseende videre fornødne. Dette sker herved. I kongens navn erklærer jeg den ordentlige rigsdagssamling for åbnet.

Jeg skal herefter tillade mig at fremsætte nogle udtalelser om de retningslinier, efter hvilke ministeriet agter at virke og søge samarbejde med rigsdagen, i denne samling.

Ministeriet vil søge Danmarks deltagelse i det internationale samarbejde fremmet i overensstemmelse med landets stilling som medlem af De Forenede Nationer, Den nordatlantiske Pakt og Det europæiske Råd. Samarbejdet med de andre nordiske lande vil blive søgt videreført og yderligere udviklet.

I det sydslesvigske spørgsmål vil ministeriet fremdeles arbejde for den politik, der har støtte hos rigsdagens store flertal, og som senest fik udtryk i fem rigsdagspartiers fælleserklæring af 29. juni 1949. Ministeriet vil i overensstemmelse hermed gøre, hvad der står i dets magt, for mest muligt at lette den trykkende flygtningebyrde syd for grænsen. Ministeriet har med tilfredshed modtaget meddelelse om, at landdagen i Kiel har tiltrådt landsregeringens erklæring om de dansksindedes rettigheder i Sydslesvig. Det er ministeriets håb, at denne erklæring vil bidrage til at give de dansksindede sydslesvigere sikkerhed og tryghed og til at udvikle et godt naboforhold mellem Danmark og Tyskland.

Danmark vil fortsat deltage i det internationale økonomiske samarbejde, som

finder sted til fremme af den økonomiske genopbygning og til sikring af en bedre samordning af landenes økonomi. Som et led i disse bestræbelser vil vi i overensstemmelse med overenskomsten om oprettelse af organisationen for europæisk økonomisk samarbejde – der af Danmark blev tiltrådt i sommeren 1948, og hvis opgave er at tilrettelægge de spørgsmål, som står i forbindelse med Marshallhjælpen fra Amerikas Forenede Stater – medvirke til, at der skabes muligheder for friere handel mellem Europas lande.

Der vil i denne rigsdagssamling blive fremlagt forslag til beslutning om tiltrædelse af den almindelige overenskomst om told og udenrigshandel med de dertil knyttede aftaler om gensidige toldnedsættelser, som blev resultatet af toldforhandlingerne i Annecy.

Forsvarskommissionens arbejde, som måtte indstilles under forhandlingerne om det skandinaviske forsvarsforbund og under drøftelserne om Danmarks tilslutning til Atlanterhavspagten, vil blive videreført. Tilslutningen til Atlanterhavspagten har ændret grundlaget for forsvarskommissionens overvejelser; den nye forsvarsordning må opbygges under hensyntagen til de militære opgaver, som Danmark påtager sig under forhandlingerne mellem Atlanterhavspagten lande.

Deres Majestæter Kongens og Dronningens besøg på Færøerne har yderligere befæstet den fællesfølelse og samhørsvilje, som er råd ende i det færøske og det danske folk. Også det af folketingets finansudvalg sammen med indenrigsministeren og pressens repræsentanter aflagte besøg på øerne har tjent til at styrke det gode forhold mellem de to folk.

Ministeriet vil fortsat i samarbejde med de færøske myndigheder bistå ved tilrettelæggelsen af de under hjemmestyret henhørende sager, ligesom man i det hele, hvor forholdene tilsiger det, vil yde sin medvirken til løsning af de på øerne foreliggende opgaver.

Under den rejse, Grønlandskommissionen sammen med rigsdagens Grønlandsudvalg har foretaget til Grønlands vestkyst med besøg i næsten alle de der liggende kolonier samt en række udsteder, har kommissionen dels fået de forenede landsråds tilslutning til de retningslinier, der var nedfældet i de foreløbige betænkningssudkast, dels ved selvsyn skaffet sig yderligere orientering og oplysning som grundlag for de endelige betænkninger.

Kommissionen vil herefter videreføre sit arbejde med det formål, at der om muligt allerede i indeværende samling kan forelægges rigsdagen forslag om nyordning.

Det er ministeriets forventning, at den mellem de politiske partier den 16. marts 1949 trufne aftale, som medførte, at valgretsaldere i menighedsrådsloven og loven om kommunal valg blev fastsat til 23 år, kan danne grundlag for, at arbejdet i forfatningskommissionen gennemføres med positivt resultat.

Det i de to foregående rigsdagssamlinger forelagte, men ikke gennemførte lovforslag om en mindededag for Danmarks befrielse vil blive genfremsat.

Ministeriet vil fortsætte den økonomiske politik, som i det forløbne år har bragt genopbygningen væsentligt fremad og i stort omfang muliggjort ophævelser og lempelser af krigs- og efterkrigstidens restriktioner.

Forsyningsmæssigt har det forløbne år bragt væsentlige lettelser. Afviklingen af rationeringssystemet er bragt langt frem og vil blive videreført i det omfang, hensynet til eksporten og valutastillingen gør det forsvarligt.

Investeringerne og opsparingen har været i fortsat vækst. Dette har fundet udtryk i et udvidet og forbedret produktionsapparat og i et stort boligbyggeri. Produktionen er vokset indenfor alle erhverv og er for industri og håndværk højere end nogensinde.

Den samlede beskæftigelse ligger fremdeles på et højt niveau; indenfor nogle grupper, især arbejdsmændene, har der dog vist sig en stigning i antallet af arbejdsledige. Denne arbejdsløshed – der er særlig følelig i visse egne af landet, og som bl.a. skyldes nedgang i produktionen af indenlandsk brændsel og ophør af andre stærkt krigsprægede produktioner – nødvendiggør, at den bestående beskæftigelseslovgivning i øget omfang udnyttes til iværksættelse af beskæftigelsesforanstaltninger. Ministeriet må anse det for stærkt påkrævet, at tilstrækkelige bevillinger stilles til lighed til dette formål.

Hvad beskæftigelsesspørgsmålet som helhed angår, må dette efter ministeriets opfattelse have en fremtrædende plads ved fastlæggelsen af de generelle retningslinier for penge- og finanspolitikken, investeringerne og

handelspolitikken. Englands beslutning den 18. september om devaluering af pundet gjorde det nødvendigt, at Danmark ændrede sin dollarkurs i samme omfang. Dette skridt blev tilrådt af repræsentanter for erhvervenes hovedorganisationer og tiltrådt af repræsentanter for socialdemokratiet, venstre og det radikale venstre. Havde Danmark ikke i den foreliggende situation fulgt denne vej, ville en alvorlig krise have ramt landets økonomiske liv. Det er ministeriets opfattelse, at man – uanset de overgangsvanskeligheder, som uundgåeligt vil indtræde – ved den trufne afgørelse har muliggjort en fortsættelse af den fremskridtslinie, som i de sidste år har kendetegnet dansk økonomi erhvervsliv.

Det vil være ministeriet magtpåliggende, at de prisstigninger, de ændrede kursforhold medfører, bliver holdt indenfor så snævre grænser som muligt. De med dette formål iværksatte priskontrollerende forholdsregler vil bidrage hertil. Yderligere vægt må nu lægges på gennem fortsat rationalisering og modernisering af produktionsapparatet at nedbringe omkostningsniveauet. En stadig voksende og friere vareudveksling, som må føre til, at priser og avancer reguleres af den forøgede konkurrence, vil virke i samme retning. De muligheder for udvidet eksport – ikke mindst til dollarområderne –, som devalueringen frembyder for dansk erhvervsliv, må søges udnyttet fuldtud.

Det må anses for nødvendigt, at de bestående tilskudsordninger indtil videre opretholdes.

Ministeriet tillægger det stor betydning, at de fornødne investeringer til gavn for genopbygningen kan gennemføres. Opgaven må derfor være at sikre en tilstrækkelig likviditet, således at renten kan holdes på et rimeligt niveau. Udfra dette synspunkt må statens lånepolitik bestemmes. Ministeriet må fortsat lægge vægt på, at forslaget om genopbygningsfonden, der vil blive genfremsat, ophøjes til lov. Tillægslovene til sparekasseloven og bankloven vedrørende kassebindingsreglerne, som udløber til nytår, vil ikke blive søgt forlænget.

Et overskud på statens finanser må fortsat tilstræbes; omfanget heraf må imidlertid afpasses efter den kommende økonomiske udvikling.

De til forenkling af administrationen og nedbringelse af de offentlige udgifter sigtende reformer, som forvaltningskommissionens arbejde giver anledning til, vil blive søgt fremmet.

Ministeriet forventer en snarlig afslutning af skattekommissionens arbejde, så det fornødne grundlag for en samlet reform af skattelovgivningen kan foreligge. Der hensigten derefter at forelægge rigsdagen lovforslag herom.

Forslaget om ændringer i loven om grundstigningskyld vil påny blive forelagt.

I overensstemmelse med de aftaler, ministeriet har truffet med tjenestemandorganisationerne, vil der blive forelagt forslag, hvorefter tjenestemændene bevarer de nuværende lønninger uanset den seneste pristalsnedgang, ligesom det midlertidige løntillæg foreslås forlænget indtil 31. december 1950.

Forslag til lov om priser og til lov om vareforsyning og erhvervsøkonomiske foranstaltninger vil snarest blive fremsat.

Der vil fremkomme forslag til en ny sukkerlov, ligesom forslag til en ny lukkelov vil blive forelagt. Endvidere vil blive fremsat forslag til ændring af loven om tilsyn med pensionskasser, og forslaget til lov om mål og vægt vil blive genfremsat. Ligeledes vil der blive fremsat forslag til lov om bemanning af skibe med underordnet dæks- og maskinpersonel og forslag til visse ændringer i lovgivningen om skibes indretning og udrustning m.v. som følge af Danmarks tiltræden af internationale skibsfartskonventioner .

Det er ministeriets agt at fremsætte forslag om forskellige ændringer i byggestøtteleven, hvorved der navnlig sker en udbygning af reglerne om huslejetilskud til familier med børn og en udvidelse af husleje-tilskudsordningen til også at omfatte alders- og invaliderentemodtagere og kronisk syge. Endvidere vil man foreslå en lempelse i reglerne for kommunernes garantiforpligtelser.

Der vil fremkomme forslag om lempeligere vilkår for statslån til parcelhusbyggeri for mindrebemidlede og til forretningsmæssigt boligbyggeri samt om statslån til opførelse af alderdomshjem. Man har endvidere under overvejelse på grundlag af en af forvaltningskommissionen afgiven betænkning at fremsætte forslag om en amtsarkitektordning.

Det i sidste rigsdagssamling fremsatte lejelovforslag vil blive genfremsat.

Forslag til lov om udlån til sammenlægning og rationalisering af mejerier og lov om udlån til opførelse eller udvidelse af frugtlagre vil påny blive fremsat. Lov om statstilskud til forbrugerpriserne for rugbrød, mælk og flæsk og lov om udførsel af landbrugsprodukter vil blive foreslået forlænget. Desuden vil for landbrugets vedkommende fremkomme forslag om forlængelse af en række andre love, herunder lov om lån til opførelse af ensilagebeholdere og lov om lån eller tilskud til ombygning eller nyopførelse af ajlebeholdere. Endvidere vil forslag til en ny lov om hegn blive fremsat.

Da den videre behandling af det af et nedsat udvalg udarbejdede udkast til nye fiskerilove ikke kan påregnes tilendebragt så betids, at et lovforslag kan fremsættes i indeværende rigsdagssamling, vil de nuværende midlertidige fiskerilove blive foreslået forlænget.

Loven om ind- og udførsel af fisk og den i forrige rigsdagssamling gennemførte lov om støtte til nybygning af fiskerfartøj er vil ligeledes blive foreslået forlænget. Forslag om kvalitetskontrol med fisk og fiskevarer kan ventes fremsat.

Forslaget til lov om folkebiblioteker vil blive genfremsat.

Der vil fremkomme forslag om ændring af lov om bispeembeders besættelse i den hensigt at forbedre opstillingsreglerne og at fastsætte regler for valgmenigheders medvirken ved valg af biskop.

Forslag til lov om udlændinges adgang til at erhverve fast ejendom i Danmark vil blive forelagt.

Straffelovens kapitler 12 og 13 om højforræderi og landsforræderi vil blive foreslået ændret.

Forslag til lov om værn for dyr vil blive fremsat.

Der vil blive nedsat et permanent straffelovsudvalg med den opgave at gennemgå det danske straffesystem for at søge tilvejebragt et bedre værn for samfundet mod forbrydelser og en mere hensigtsmæssig behandling af lovovertrædere med særligt henblik på den socialt betingede forebyggelse.

Forslag til lov om forskellige ændringer i kommunallovgivningen, bl.a. om

godtgørelse til kommunalbestyrelsesmedlemmer for tabt arbejdsfortjeneste, vil blive fremsat. Desuden agtes fremsat forslag til lov om bygningsmæssige civilforsvarsforanstaltninger. Endvidere vil der efter forberedelse i et fællesskandinavisk udvalg blive forelagt en ny lov om erhvervelse og fortabelse af indfødsret, blandt andet indeholdende nye regler om kvindernes statsborgerlige stilling.

På sundhedsvæsenets område vil forslaget til levnedsmiddellov, som ikke nåede at blive gennemført i sidste rigsdagssamling, påny blive fremsat.

I forbindelse med forslag om gennemførelse af en folketuberkuloseundersøgelse vil fremkomme forslag om vederlagsfri calmettevaccination af børn under den skolepligtige alder og endvidere forslag om ændring af loven om statsstøtte til behandling af tuberkulose.

Det af ministeriet i sidste rigsdagssamling forelagte lovforslag om arbejderbeskyttelse vil blive genfremsat.

Der vil blive fremsat forslag til forskellige ændringer i folkeforsikringsloven, herunder navnlig ændringer i lovens invaliditetsbegreb, og ret for invaliderentemodtagere til efter det 65. år fortsat at oppebære rente som invaliderentemodtagere samt ændringer i reglerne om tilskud til boliger for aldersrentemodtagere.

Under hensyn til, at alders- og invaliderentemodtagere ikke ved pristalsreguleringen 1. april har fået fuld dækning for prisstigningen, vil der til udligning heraf blive søgt gennemført et eengangstillæg.

Der vil ligeledes blive forelagt forslag om bosætningslån samt om ændringer i bestemmelserne om kommunehjælpens retsvirkninger. Ministeriet overvejer endvidere spørgsmålet om ændring af lovreglerne om mødrenes forhold, dels ved en forbedring af reglerne om barselhvile for kvinder, der arbejder i erhvervslivet, dels ved en ændring af mødrehjælpsloven.

Forslag til en endelig tilskudsordning vedrørende såvel opdragelsehjemmene som institutionerne for forebyggende børneforsorg agtes fremsat. Det i sidste rigsdagssamling fremsatte forslag til lov om foranstaltninger vedrørende døve og tunghøre vil live genfremsat.

Under hensyn til nødvendigheden af, at der tilvejebringes en varigere sikring af de vanskeligt stillede arbejdsløshedskassers økonomi, vil ministeriet påny fremsætte forslag om ændringer i arbejdsløshedsloven, hvorved der bl.a. åbnes mulighed for en særlig refusion af arbejdsløshedskassernes socialt betonedede udgifter til forsørger- og børnetillæg.

I de udtalelser, jeg fremsatte ved åbningen af sidste rigsdagssamling, blev det fremhævet, at ledetråden for ministeriets virke ville være at arbejde for det danske riges selvstændighed og frihed, for vor ret til at leve i et frit folkestyret samfund og jævnsides hermed at gøre en indsats i det mellemfolkelige arbejde til fremme af fredeligt samarbejde og forståelse mellem nationerne, og at ministeriet ville bestræbe sig for at samle alle ansvarsbevidste kræfter i vort land om den økonomiske genrejsning for derigennem at sikre hjemmenes tryghed og skabe forudsætningerne for nye sociale og kulturelle fremskridt. Denne erklæring står stadig ved magt. Ministeriet vil vedvarende virke for disse mål og søge støtte dertil i et bredt demokratisk samarbejde.

Også i den kommende rigsdagssamling vil forholdene stille krav om løsningen af vigtige spørgsmål for det danske samfund, og selvom forskellige opfattelser og interesser naturligt må gøre sig gældende ved løsningen af sådanne spørgsmål, er det ministeriets håb, at hensynet til det fælles samfund vil være det stærkeste og kan forene kræfterne i et arbejde til gavn for vort land.

I dette håb beder jeg rigsdagens medlemmer indlede samlingen med et leve for vort fædreland: Danmark leve!

(Medlemmerne besvarede statsministerens leve med et trefoldigt hurra).

Kilde

rigsdagstidende.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Folketingstale, Socialdemokratiet, Åbningstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/hans-hedtofts-tale-ved-rigsdagens-abning-1949>